

آمایش مناطق مرزی با تاکید بر امنیت پایدار در جهت تحقق توسعه پایدار شهری از دیدگاه کارشناسان (مورد مطالعه: شهر گشت)

خدابخش حسین بر

دانشجوی دکتری پژوهش محور رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

محمودرضا انوری^۱

دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۹/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۲۵

چکیده

بهره برداری صحیح و مدبرانه از منابع و قابلیت‌های منطقه‌ای در جهت مقابله با چالش‌ها و محدودیت‌ها مهمترین اصل آمایش سرزمین می‌باشد. ضرورت دارد مولفه‌های تاثیرگذار بر توسعه پایدار شهرهای مرزی شناسایی و در برنامه‌ریزی‌های شهری و منطقه‌ای مورد تاکید قرار گیرند. در همین راستا در پژوهش حاضر، تاثیر امنیت پایدار و عوامل مرتبط مرزی بر توسعه پایدار شهری از دیدگاه کارشناسان در منطقه مرزی گشت بررسی شده است. گردآوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی انجام و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات توصیفی و استنباطی از نرم افزارهای (GIS, SPSS, EXCEL, GOOGLE EARTH, EXPERT CHOICE) تکنیک‌ها و مدل‌های آلفای کرونباخ، معادلات ساختاری یا لیزرل (Lisrel) و برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون معتبر کمولموگروف-اسمیرنوف و برای بررسی سطح معنی داری فرضیات از آزمون تی استفاده شده است. سطح معنی داری برای فرضیات در پرسشنامه از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است لذا امنیت پایدار مناطق مرزی می‌تواند موجب تحقق توسعه پایدار شهرهای مرزی (شهر گشت) گردد.

واژگان کلیدی: آمایش سرزمین، امنیت پایدار، توسعه پایدار شهری، منطقه مرزی گشت.

مقدمه

یکی از مهم‌ترین عواملی که امنیت یک کشور را تهدید می‌کند، وجود نابرابری‌های فضایی بین مناطق مختلف جغرافیایی آن است. وجود بی‌عدالتی‌های جغرافیایی و توسعه نامتوازن بخش‌های جغرافیایی یک کشور به ویژه بین مناطق مرکزی و پیرامونی ممکن است به همبستگی و وحدت ملی آسیب بزند و به بروز تحرکات واگرایانه به ویژه در مناطق قومی بینجامد. این مسئله تأثیری سوء بر قدرت ملی دارد. از دیدگاه صاحب نظران، از جمله ایساکسون و ماهان، توسعه و امنیت مکمل یکدیگرند. بدین ترتیب، می‌توان امنیت پایدار را مرهون توسعه‌ی پایدار، و توسعه‌ی پایدار را تضمین‌کننده‌ی امنیت ملی دانست. تأمین امنیت ملی کشور در گرو رفع تهدیدهای داخلی و خارجی است؛ از این رو آنچه در این میان خلأ به وجود آمده در توسعه‌ی نامتوازن یک کشور را بهبود می‌بخشد، علم برنامه‌ریزی آمایش سرزمین است (Yazdan Panah et al., 2017) به نظر می‌رسد در قرن حاضر محیط‌های نامطلوب شهری مشکلات بسیاری را برای امنیت شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی موثر بوده‌اند. با گسترش این آسیب‌ها، امنیت رنگ می‌بازد و جرائم بالا می‌رود و مردم در کنش‌های اجتماعی محتاطانه عمل کرده و با هر اتفاقی ترس و دلهره در آنان دوچندان می‌شود و در نتیجه احساس ناامنی می‌کنند (Bemanian and Mahmoudi Nejad, 2009)

به منظور جلوگیری از مسایلی از جمله بحران محیط زیست، فرسایش، تخریب خاک، افزایش جمعیت و... تدوین طرح‌های آمایش سرزمین به منظور نیل به اهداف استراتژی‌های جامعه توسعه ملی بوده است. بقای موجودیت کشور در گروی امنیت ملی است و این مسیله نیز به توانایی حکومت بر حفظ تمامیت ارضی، وحدت ملی، توسعه متوازن منطقه‌ای و رضایت شهروندان بستگی دارد. در این میان یکی از مهم‌ترین عواملی که امنیت ملی کشور را مورد تهدید قرار می‌دهد وجود نابرابری‌های فضایی بین مناطق مختلف جغرافیایی آن کشور به ویژه بین مناطق پیرامونی مرکز حکومت است. آمایش سرزمین پاسخی هوشمندانه به این ضرورت در حفظ امنیت پایدار در مناطق مختلف جغرافیایی کشور است (Karami, 2015) وابستگی متقابل اقتصادی، ادغام اقتصادهای ملی در سطح جهانی و منطقه‌ای نیز از مهم‌ترین پیامدهای اقتصاد امروز کشورهای در حال توسعه است. وابستگی متقابل اقتصاد کشورها به قدرت‌های جهانی و رشد سریع تجارت جهانی ضمن گسترش سریع رقابت بین‌المللی، زمینه همکاری متقابل و در تقابل یکدیگر را برای کشورهای جهان به همراه آورده است (Tabatabai et al., 2020).

موقعیت ژئوپلتیکی، ترکیب قومی و وضعیت جنوب شرق ایران شرایط پیچیده‌ای را به لحاظ امنیتی شکل داده است. همجواری این منطقه با کشورهای افغانستان و پاکستان و قرار گرفتن در مسیر ترانزیت قاچاق مواد مخدر، شکاف‌های قومی - مذهبی درون منطقه‌ای، پیوستگی‌های قومی و مذهبی مردم با آن سوی مرز جمهوری اسلامی ایران و... پیچیدگی‌های شرایط امنیتی را تشدید نموده است. (Heshmati et al., 2014) همجواری با کشور پاکستان و مرز مشترک با کشوری که هیچگونه ثبات سیاسی و راهبرد مشخصی در مواجهه با سایر کشورها ندارد مشکلات متعدد

مرزی را ایجاد نموده است. ساختار، تفکر و اعتقادات افراطی و جنگ طلبانه بنیادگرایان پاکستان، بیانگر خطر امنیتی آنها برای پاکستان، منطقه و جهان است. (Ali mohammadi et al., 2018)

آمایش شهرهای مرزی با در نظر گرفتن مراودات مرزی و ظرفیتهای صادراتی و نیازهای مناطق مرزی همسایه می تواند ضمن توسعه کمی و کیفی شهرهای مجاور مرز، فرصتهای شغلی فراوانی را ایجاد و کاستیهای ناشی از دوری مراکز تصمیم گیرنده را کاهش داده و با رعایت قوانین ملی و بین المللی، خلا ناشی از تصمیم گیریهای بالا به پایین و عدم توجه به تفاوت های منطقه ای را از بین ببرد.

منطقه مرزی جنوب شرق ایران واقع در بلوچستان و به خصوص منطقه مرزی گشت-سراوان از ابتدای انقلاب و پیش از آن در پیشخوان اخبار ناخوشایند امنیتی و سیاسی قرار گرفته است، اتفاقات و حوادثی که به شدت توسعه شهرهای مرزی را تحت الشعاع قرار داده و موجبات نگاه امنیتی به مرز و به تبع آن به خطر افتادن معیشت مردم مرزنشین را فراهم آورده است. بحران هایی که ناشی از عدم شناخت نیازهای واقعی منطقه، نبود یک سیستم علمی کارآمد جهت بررسی و موشکافی دقیق وقایع، عدم آسیب شناسی و نبود توجه منطقی برای بسیاری از طرح های شتابزده مرزی، مقطعی بودن و غیرکارشناسانه بودن طرح های توسعه ای، عدم اعتماد به مردم بومی و محلی و... می باشد. لذا می طلبد به قید فوریت نسبت به آسیب شناسی دلایل اغتشاشات مرزی و عدم توسعه متوازن منطقه، و شناسایی پتانسیل ها و قابلیت های توسعه آفرین در جهت تحقق توسعه پایدار منطقه ای و شهرهای جنب مرزی اقدام نمود. چه بسا مغفول ماندن از ویژگی های انسانی جامعه و یا نیازهای واقعی آنان تمامی تلاش ها را برای پیشرفت آن منطقه به شکست کشانده و موجب هدر رفت منابع و فرسایش توان مدیران بومی و ملی می گردد. بررسی مسائل از دیدگاه مخاطبان و جامعه هدف، اصولی ترین راهکار در جهت شناخت واقع بینانه چالش ها می باشد، متأسفانه با اجرای برنامه های متنوع مرزی و اجرای آزمون و خطا طی سالیان متمادی نتوانسته ایم به یک مدل واقعی در جهت توسعه و پیشرفت دست یابیم. عدم توجه به اصل درونی سازی ارزشهای فرهنگی و ملی در نیل به امنیت پایدار و نادیده گرفتن بافت اجتماعی و وابستگی های شدید قومی در دو سوی مرزهای شرقی، توسعه شهرهای مرزی را نیز شدیداً تحت تاثیر نامنی ها و بی ثباتی سیاسی قرار داده است. آمایش مناطق مرزی می بایست با دیدگاه علمی و بومی آمیخته گردد تا بتوانیم بهترین راهکار را جهت توسعه پایدار مناطق مرزی به دست آورده و اجرا نماییم. ضرورت دارد آمایش اولیه مناطق مرزی با تاکید بر رکن اساسی توسعه یعنی امنیت پایدار و شناسایی دلایل اصلی نامنی ها و با نگاه علمی کارشناسان ساکن در منطقه مورد بررسی قرار گرفته و با تلفیق راهکارهای نوین علمی و بومی، موجبات توسعه پایدار شهرهای مرزی را فراهم آوریم. بنابراین هدف از این پژوهش نیز دستیابی به یک مدل کاربردی منطبق بر واقعیت های موجود در سطح منطقه جهت ایجاد امنیت پایدار و به تبع آن افزایش اشتغال مرزی و در نهایت توسعه پایدار منطقه مرزی گشت-بلوچستان و کاهش حداکثری آسیب ها و پیامدهای مربوطه می باشد. بدین ترتیب پژوهش حاضر در جهت پرکردن این خلأ و کاستی، به آمایش مناطق مرزی از طریق شناسایی

عوامل موثر بر امنیت پایدار در جهت تحقق توسعه پایدار شهرهای مرزی پرداخته و به سوالات مطروحه ذیل پاسخ خواهد داد:

امنیت مناطق مرزی در چه صورتی به طریق حداکثری تامین خواهد شد؟
امنیت پایدار مناطق مرزی چه تاثیری بر عوامل ناامنی یعنی فقر و بیکاری خواهد داشت؟
امنیت پایدار مرزی چه تاثیری بر توسعه پایدار شهرهای مرزی دارد؟

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و نوع تجزیه و تحلیل داده‌های آن توصیفی - استنباطی است. از نظر وسعت، منطقه‌ای و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی است که در سال ۱۳۹۶ پژوهش آن شروع شده است. شیوه اجراء، پیمایشی و مکان پژوهش شهر گشت و منطقه مرزی آن واقع در بلوچستان ایران می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل گروه سنی ۱۸-۶۰، شامل کارشناسان و صاحب نظران منطقه‌ای می‌باشد که به طور مستمر در منطقه در حال فعالیت می‌باشند روش نمونه‌گیری در تحقیق حاضر، چند مرحله‌ای است. حجم نمونه آماری با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران و از میان نخبگان جامعه به دست آمده است. تمامی مراحل ارسال و دریافت اطلاعات پرسشنامه از طریق فضای مجازی و یا به صورت اینترنتی انجام پذیرفته است. از ۶۰ نفر جامعه نمونه در نظر گرفته شده به روش انتخابی هدفمند، ۵۸ نفر نسبت به تکمیل پرسشنامه ارسالی به صورت صرفاً مجازی و اینترنتی اقدام نمودند.

با توجه به ماهیت موضوع، ابزار گردآوری اطلاعات، مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه و پرسشنامه می‌باشد. سوالات پرسشنامه تحقیق، براساس چهارچوب نظری، مفاهیم و متغیرهای به کار رفته در فرضیه‌های مطروحه و با بازبینی پرسشنامه‌های تحقیقات مشابه طراحی شده است. قبل از اجرای عملیات نهایی، ابتدا پرسشنامه توسط چند متخصص علوم اجتماعی، علوم اقتصادی، کارشناس توریسم، برنامه‌ریز شهری و کارشناس امنیتی، مورد ارزیابی جدی قرار گرفته و بعد از پاره‌ای اصلاحات، برای پیش‌آزمون آماده می‌شوند. پرسشنامه نهایی با ۲۸ سؤال طراحی و مورد استفاده قرار گرفت. در سوالات بسته از طیف لیکرت جهت پاسخگویی استفاده گردید. روایی پرسشنامه توسط اساتید راهنما و مشاور مورد بررسی قرار گرفت و در ادامه توسط ۲۰ نفر از محققان و صاحب نظران مربوطه مورد تحلیل قرار گرفته و روایی آن در سنجش متغیرها و مولفه‌های پژوهش مربوطه مورد تایید قرار گرفت. برای سنجش سازگاری درونی پرسشنامه، از آلفای کرونباخ استفاده می‌شود. پایایی پرسشنامه پژوهش نیز میزان ۰/۹۴۴ تعیین گردید که نشان از دقت و اعتباری مناسب در سنجش متغیرها و مولفه‌های پژوهش می‌باشد.

مدل معادلات ساختاری رویکرد آماری جامعی برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده (Observed variables) و متغیرهای مکنون (Latent Variables) می‌باشد. از طریق این رویکرد می‌توان قابل قبول بودن مدل‌های نظری را در جامعه‌های خاص با استفاده از داده‌های همبستگی، غیرآزمایشی، و آزمایشی آزمود. یکی از قوی‌ترین و مناسب‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل در تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی تجزیه و تحلیل چند متغیره است، زیرا ماهیت این‌گونه موضوعات چند متغیره بوده و نمی‌توان آن‌ها را با شیوه دو متغیری (که هر بار تنها یک متغیر مستقل با یک متغیر وابسته در نظر گرفته می‌شود) حل نمود. تجزیه و تحلیل چند متغیره به یک‌سری

روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاق می‌شود که ویژگی اصلی آن‌ها، تجزیه و تحلیل همزمان K متغیر مستقل و n متغیر وابسته است. تجزیه و تحلیل ساختارهای کواریانس یا مدل‌سازی علی یا مدل معادلات ساختاری، یکی از اصلی‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل ساختارهای داده‌ای پیچیده است و به معنی تجزیه و تحلیل متغیرهای مختلفی است که در یک ساختار مبتنی بر تئوری، تأثیرات همزمان متغیرها را برهم نشان می‌دهد. این روش، ترکیب ریاضی و آماری پیچیده‌ای از تحلیل عاملی، رگرسیون چند متغیره، و تحلیل مسیر است که در یک سیستم پیچیده گرد هم آمده تا پدیده‌های پیچیده را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. مدل معادلات ساختاری به دو فاز کلی تحلیل عاملی تأییدی و تحلیل مسیر تقسیم می‌شود. در قسمت اندازه‌گیری ارتباط معرف‌ها یا همان سوالات پرسشنامه با سازه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد و در قسمت ساختاری ارتباط عامل‌های مورد بررسی با یکدیگر جهت آزمون فرضیات مورد توجه هستند.

در واقع تجزیه و تحلیل چند متغیره به یک سری روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاق می‌شود که ویژگی اصلی آن‌ها، تجزیه و تحلیل همزمان K متغیر مستقل و n متغیر وابسته است. تجزیه و تحلیل ساختارهای کواریانس یا مدل‌سازی علی یا مدل معادلات ساختاری (SEM)، یکی از اصلی‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل ساختارهای داده‌ای پیچیده است و به معنی تجزیه و تحلیل متغیرهای مختلفی است که در یک ساختار مبتنی بر تئوری، تأثیرات همزمان متغیرها را برهم نشان می‌دهد.

روابط بین متغیرها در مدل معادلات ساختاری به دو حوزه کلی تقسیم می‌شود:

(۱) روابط بین متغیرهای پنهان با متغیرهای آشکار (مدل اندازه‌گیری و یا مدل تحلیل عاملی تأییدی می‌باشد).

(۲) روابط بین متغیرهای پنهان با متغیرهای پنهان (مدل ساختاری و یا مدل تحلیل مسیر می‌باشد).

مدل اندازه‌گیری ارتباط معرف‌ها یا همان سوالات پرسشنامه با سازه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد و در قسمت مدل ساختاری ارتباط عامل‌های مورد بررسی با یکدیگر جهت آزمون فرضیات مورد توجه هستند. در واقع تا ثابت نشود معرف‌ها یا همان سوالات پرسشنامه، متغیرهای پنهان را به خوبی اندازه‌گیری کرده‌اند، نمی‌توان روابط را مورد آزمون قرار داد. لذا برای اثبات اینکه مفاهیم به خوبی اندازه‌گیری شده‌اند از مدل اندازه‌گیری یا تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود. آنالیز ساختار کواریانس یا مدل‌های لیزرل برای اولین بار توسط باک (Bock) و باگ من (Bargman) برای توصیف روش تحلیل عاملی تأییدی (confirmatory factor analysis) بکار گرفته شد. این روش تلاش می‌کند که روابط بین مجموعه‌ای از متغیرهای عینی مشاهده شده (observed variables) را در قالب تعداد محدودتری متغیرهای نهفته (latent variables)، بیان کند. کاربرد روش تحلیل ساختار کواریانس معمولاً نیازمند بکارگیری مدل‌ها و توابع پیچیده ریاضی و بیشینه کردن (maximization) توابع برای چندین متغیر است. در مسیر حل چنین مشکلی جورسکاگ و سوربوم (Sorbom) طی سال‌های ۱۹۷۶، ۱۹۷۷، ۱۹۸۱، ۱۹۸۸، ۱۹۸۹ نرم افزار کامپیوتری به نام LISREL را توسعه دادند. توسعه این نرم افزار نقش اساسی در پذیرش و کاربرد روش تحلیل ساختار کواریانس داشته است، این مدل‌ها به نام مدل‌های لیزرل (LISREL MODELES) مشهور شده‌اند. مدل‌یابی معادله ساختاری

یک رویکرد جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط متغیرهای مشاهده شده و مکنون است که گاه تحلیل ساختاری کوواریانس، مدل‌یابی علی و گاه نیز لیزرل (Lisrel) نامیده شده است اما اصطلاح غالب در این روزها، مدل‌یابی معادله ساختاری یا به گونه خلاصه SEM است. (Hooman, 2005) روش لیزرل ضمن آنکه ضرایب مجهول مجموعه معادلات ساختاری خطی را برآورد می‌کند برای برازش مدلهایی که شامل متغیرهای مکنون، خطاهای اندازه‌گیری در هر یک از متغیرهای وابسته و مستقل، علیت دو سویه، هم‌زمانی و وابستگی متقابل می‌باشد طرح‌ریزی گردیده است. تحلیل ساختاری کوواریانس که به آن روابط خطی ساختاری نیز می‌گویند، یکی از تکنیک‌های تحلیل مدل معادلات ساختاری است. جالب است بدانید که نام LISREL از عبارت (Linear Structural Relations) که به معنای روابط خطی ساختاری است، بدست آمده است. اما این روش را می‌توان به عنوان موارد خاصی برای روشهای تحلیل عاملی تاییدی، تحلیل رگرسیون چند متغیری، تحلیل مسیر، مدلهای اقتصادی خاص داده‌های وابسته به زمان، مدلهای برگشت پذیر و برگشت ناپذیر برای داده‌های مقطعی/ طولی، مدل‌های ساختاری کوواریانس و تحلیل چند نمونه‌ای (مانند آزمون فرضیه‌های برابری ماتریس کوواریانس‌های، برابری ماتریس همبستگی‌ها، برابری معادلات و ساختارهای عاملی و غیره) نیز به کار برد. (Azar, 2016, 2014) آن را یکی از قوی‌ترین و بهترین روش‌های تجزیه و تحلیل در علوم رفتاری و مدیریت می‌داند. این روش مجموعه‌ای از روش‌های آماری برای مدل‌سازی روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته (مدل ساختاری) و متغیرهای پنهان و مشاهده پذیر (مدل اندازه‌گیری) می‌باشد که از روش‌های تجزیه و تحلیل عاملی، رگرسیون و یا تجزیه و تحلیل مسیر تشکیل شده است. (The same, 2016) این روش امکان برقراری چندین رابطه را به صورت همزمان به محقق می‌دهد که از این رو به آن مدل رگرسیون چندگانه گفته می‌شود. مدل‌سازی معادلات ساختاری موارد زیر را دنبال می‌کند:

۱- مدل‌سازی روابط بین متغیرهای مستقل (برون‌زا) و وابسته (درون‌زا) ۲- مدل‌سازی متغیرهای پنهان (مکنون) ۳- مدل‌سازی خطاهای اندازه‌گیری متغیرهای مشاهده پذیر ۴- آزمون فرضیات استنباط شده از ادبیات مورد بررسی به کمک داده‌های عینی (تجزیه و تحلیل مسیر)

قابل ذکر است روش پیش فرض نرم افزار لیزرل در مدل‌یابی معادلات ساختاری، روش بیشینه احتمال (Maximum Likelihood) می‌باشد. در آمار ناپارامتری، یکی از روش‌های سنجش و آزمون مربوط به توزیع، «آزمون کولموگروف اسمیرنوف» (Kolmogorov-Smirnov test) است. به کمک این آزمون، می‌توان بوسیله یک نمونه تصادفی از جامعه آماری، مشخص کرد که آیا جامعه آماری از توزیع مورد نظر پیروی می‌کنند یا خیر! همچنین بوسیله این آزمون، امکان بررسی هم‌توزیعی در بین دو جامعه نیز وجود دارد. برای بررسی صحت فرضیات نیز از آزمون تی استفاده شده است. این آزمون جهت مقایسه میانگین جامعه با میانگین فرضی یا مورد نظر محقق استفاده می‌شود و به عبارت دیگر از طریق این آزمون در مورد وضعیت میانگین جامعه آماری تصمیم‌گیری خواهد شد.

رویکرد مفهومی و نظری

از دیدگاه جغرافیدانان، آمایش سرزمین، نظم نوینی از سازماندهی منابع طبیعی و فعالیتهای انسانی را بر پهنه سرزمین مهیا می‌سازد و به سازماندهی منطقی و متعادل فضای موجود حیاتی، برای هر گونه تجمع انسانی می‌پردازد. در اینجاست که در مطالعات آمایش سرزمین از تکنیک‌های برنامه‌ریزی فضایی استفاده می‌گردد. (Ziari, 2009: 23) اصولاً آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی فضایی، علاوه بر ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیطی و غیره، دارای وجه فضایی نیز هست. بر این اساس، در برنامه‌ریزی آمایش سرزمین، جهت هماهنگ ساختن تأثیرات فضایی سیاست‌های سایر بخش‌ها، از توسعه اقتصادی برای دستیابی به توزیع بهینه‌ای میان مناطق صورت می‌پذیرد. از این دیدگاه، اساسی‌ترین رویکرد آمایش سرزمین توسعه پایدار می‌باشد و توسعه پایدار ذاتاً مفهومی ارزشی است که در آن مسئولیت‌ها و نیازهای نسل حاضر و نسل‌های آینده مد نظر می‌باشد. از مهمترین ویژگی‌ها و ضرورت‌های آمایش سرزمین ملی می‌توان به مواردی چون، نگرش همه جانبه به مسائل، کل‌گرایی، هدفمندی، دورنگری، آینده نگری، انعطاف پذیری، معطوفیت به اراده و دارای نگرش کیفی و استنتاج فضایی، مشارکت جویانه و نتیجه‌گیری‌های مکانی از استراتژی توسعه ملی و عوامل پیوند دهنده برنامه‌های کلان و برنامه‌های منطقه‌ای اشاره نمود. (Ebrahimzadeh, 2013)

«امنیت»، میزان و مفاهیم وابسته و پیوسته با آن، برای تمام نظام‌های سیاسی و اجتماعی و تمام اقشار شهر و صرف نظر از سطح توسعه اقتصادی، اجتماعی و یا نوع ایدئولوژی یا جهان بینی که به آن متصف می‌شوند یا شده‌اند مهم‌ترین و با اولویت‌ترین مسایل به شمار می‌آید، چراکه مقوله امنیت به مثابه یک آرمان یا واقعیت، به عنوان یکی از حقوق اساسی مردم مطرح است و در نهایت برآیند مجموعه‌ای از تعامل‌ها، تعاون و سازگاری بین اجزای مختلف تصم اجتماعی و فرهنگی حاکم بر ساختار آن جامعه است. در چارچوب جهانی شدن، امنیت پایدار در عمل، نوعی رویکرد به کنترل مرزی است که متکی بر این باور است که نمیتوان پیامدهای ناامنی در مرزها (از جمله تروریسم یا قاچاق) را صرفاً از طریق کنترل و حضور نظامی چاره جویی نمود، بلکه در این راستا بایستی بیشتر بر شناسایی علل و زمینه‌های اصلی ناامنی تاکید ورزید. براین اساس، رویکرد «امنیت پایدار» بر شناسایی نیروهای مرتبط و اصلی ناامنی و تعارض، با تاکید بر راهبردهای پیشگیرانه نسبت به راهبردهای انفعالی، پافشاری دارد. خمیرمایه اصلی رویکرد امنیت پایدار عبارت از این است که نمیتوان در کنترل تمام پیامدهای ناامنی فائق آمد، اما بایست برای علل [ناامنی] چاره جویی نمود و آنها را از میان برداشت. (Rahmani Fazli and saeedi, 2015: 22) امنیت نیز یکی از شاخص‌های مهم کیفیت زندگی شهری را تشکیل می‌دهد. این شاخص‌ها بطور مستقیم یا غیر مستقیم در نگرش و رفتار مردم در زندگی روزمره تأثیر می‌گذارد و در مواردی از قبیل: توجه و دخالت دادن برخی از شاخصهای کیفیت زندگی مانند امنیت در خرید و فروش خانه، انتخاب مسیرهای رفت و آمد، تعیین محل سکونت، تعیین محل تفریح و گذران اوقات فراغت تجلی می‌یابد. تمرکز تعاریف، شاخص‌ها و معیارهای ارائه شده برای سنجش کیفیت زندگی شهری بر مقوله امنیت، جایگاه و اهمیت بالای آنرا در زندگی شهری آن را نمایان می‌سازد. (Kokabi et al., 2005: 8) امنیت و یا عدم امنیت در مناطق مرزی پیوند مستقیم با وضعیت مشارکت مردم در امور سیاسی و اقتصادی

و اجتماعی کشور دارد، به طوری که هر اندازه مشارکت بیشتر باشد، کمتر شاهد ارتکاب به اعمال خلاف قانون و در نهایت ناامنی در این مناطق هستیم. به عبارت دیگر پایین بودن مشارکت اقتصادی و به تبع آن شرایط فقر و تنگدستی در این مناطق میتواند محیط مناسبی جهت ناامنی و تحریک دشمنان در بهره برداری از سرپلهای به وجود آمده در این مناطق گردد. همچنین در نتیجه این محرومیت تمایل به قاچاق و کسب درآمد از این طریق بیشتر میشود و ریسک کسب درآمدهای غیرقانونی در مقابل احتمال مجازات پایین می‌آید. به همین ترتیب عدم مشارکت سیاسی نیز باعث میشود افراد کمتر احساس تأثیرگذاری در تعیین سرنوشت خود کنند و در نتیجه انگیزه پیوستن به گروههای جدایی طلب و ناراضی بیشتر میشود. در واقع توسعه نیافتگی مناطق مرزی، باعث عدم تعادل بین مناطق مرزی و مرکزی یک کشور میشود. همچنین با گسترش ناامنی و توسعه نیافتگی در مناطق مرزی، نتایج آن به طور مستقیم و بلافاصله به کل کشور منتقل می‌شود. (Anadalib, 2001)

اختلالات موجود در بازار و معاملات برای حفظ تجارت در هنگام بحران (ناامنی‌ها و...) می‌تواند تأثیر منفی بر نیازها و شرایط خانوارها و همچنین ظرفیت‌های محدود تجار بگذارد. بهبود شرایط آنها در نهایت، مقاله در مورد گنجاندن بازارها در ارزیابی‌های تاب آوری و مطالعات زیربنایی در زمینه‌های شهری با درآمد کم است. (Smith, 2020)

بر اساس تعریف کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه، توسعه پایدار این گونه تعریف شده است: "برآوردن نیازهای نسل حاضر بدون به مخاطره انداختن توانایی نسل آینده در برآوردن نیازهای خودشان". (Ziari et al., 2015)

توسعه پایدار بر سه پایه توسعه اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی استوار است. بنابر این، توسعه پایدار در واقع راه حلی برای معمای توسعه، در شرایط در حال تغییر سال‌های پایانی سده بیستم است (Arnold, 1993) توسعه پایدار یعنی ایجاد فضای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی که تضمین کننده کیفیت مطلوب زیستی باشد و بتواند مسائلی نظیر پایداری اکوسیستم محیط زیست، پایداری منابع طبیعی، پایداری توسعه اقتصادی و پایداری رفاه انسانی را به صورت پایدار و ماندگار حفظ کند (Hosseinzadeh Dalir, 2001: 93)

نظریه توسعه پایدار شهری حاصل بحث‌های طرفداران محیط زیست درباره مسائل زیست محیطی به خصوص محیط زیست شهری است که به دنبال نظریه توسعه پایدار برای حمایت از منابع محیطی ارائه شد. نظریه توسعه پایدار شهری موضوع‌های جلوگیری از آلودگی‌های محیط زیست شهری و ناحیه‌ای - کاهش ظرفیت‌های تولید محیط محلی - ناحیه‌ای و ملی حمایت از بازیافت‌ها - عدم حمایت از توسعه زیان آور و از بین بردن شکاف میان فقیر و غنی را مطرح می‌کند. (Scout, Allen, 1988)

توسعه پایدار شهری، پدیده‌ای است که ابعاد پیچیده اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی دارد. پایایی توسعه در یک جامعه شهری یعنی تأمین حد مطلوبی از رشد تولید اقتصادی و نرخ اشتغال، رفاه اجتماعی و محیطی سالم و پاک. (Eshkevari, 1999: 137)

نظریه توسعه پایدار شهری موضوعاتی نظیر، جلوگیری از آلودگی‌های محیط شهری و ناحیه‌ای، کاهش ظرفیت‌های تولید محیط محلی، ناحیه‌ای و ملی حمایت از بازیافت‌ها، عدم حمایت از توسعه‌های زیان آور و از بین بردن شکاف میان فقیر و غنی را مطرح می‌کند. (Ziari, 2009)

شهر پایدار جانشینی موجه و معقول برای شهرسازی مخرب قرن بیستم است و در آن به موازات توجه به مسائل زیست محیطی، مسائل اجتماعی و انسانی، نظیر مسکن مناسب و زندگی حداقل توجه می‌شود. (Bahraini, 1997)

محیط مورد مطالعه

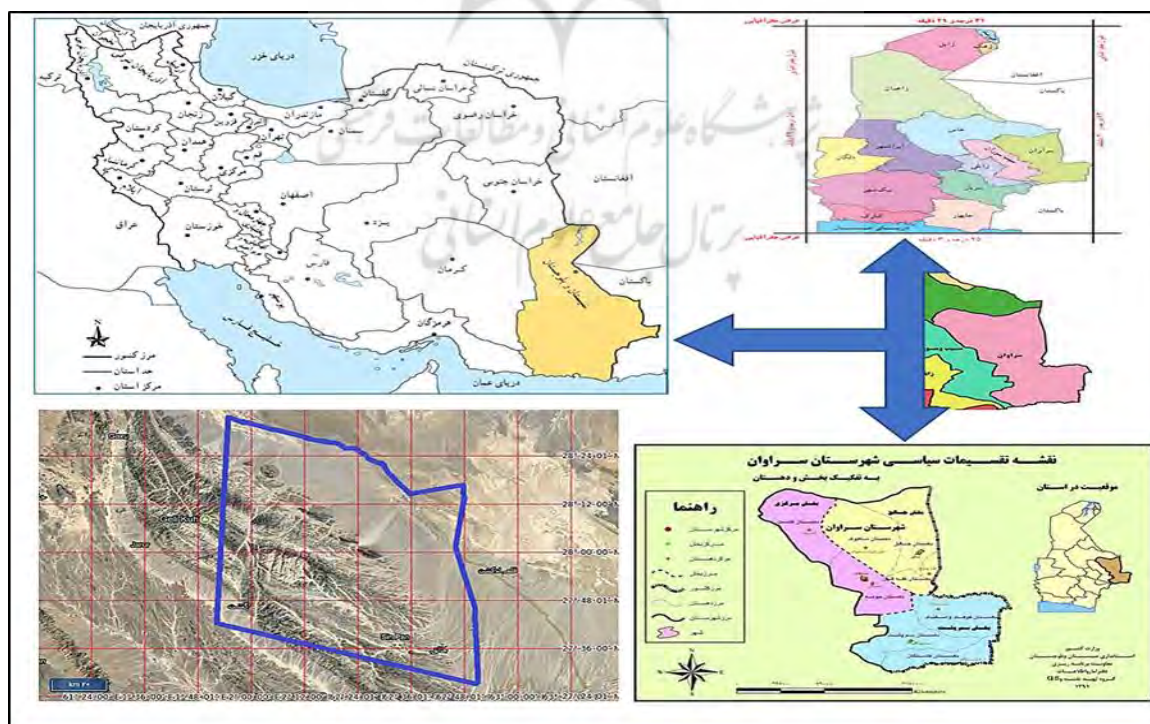
موقعیت جغرافیایی شهر گشت ۶۲ درجه و ۵۷ دقیقه طول شرقی و ۲۷ درجه و ۴۷ دقیقه عرض شمالی می‌باشد. متوسط ارتفاع این شهر از سطح دریا ۱۴۶۰ متر می‌باشد. شهر خاش در شمال غربی گشت و شهر سراوان نیز تقریباً در جنوب شرقی شهر گشت واقع شده‌اند. شهر سراوان نیز در جنوب گشت قرار دارد. مردم این منطقه با گویش بلوچی صحبت می‌کنند. آب و هوای منطقه گشت در تابستان گرم و خشک و در زمستان سرد می‌باشد. کوه سفید، کوه گیلی، کوهسر، بادامو و بنگر از مرتفع‌ترین کوه‌های این منطقه محسوب می‌شوند. رشته کوه سیاهان طولانی‌ترین رشته کوه در این منطقه می‌باشد. از رودخانه‌های مهم منطقه نیز می‌توان به سیمش، روتک، بندیک، رزک و آب انار اشاره نمود.

جدول ۱: آمار جمعیتی شهر گشت و سراوان (سرشماری ۹۵)

نام شهر	جمعیت کل	تعداد خانوار	زن	مرد
گشت	۴۹۹۲	۱۲۲۹	۲۵۵۲	۲۴۴۰
سراوان	۶۰۰۱۴	۱۵۹۲۹	۲۹۳۲۵	۳۰۶۸۹

Source: Statistics Center of Iran

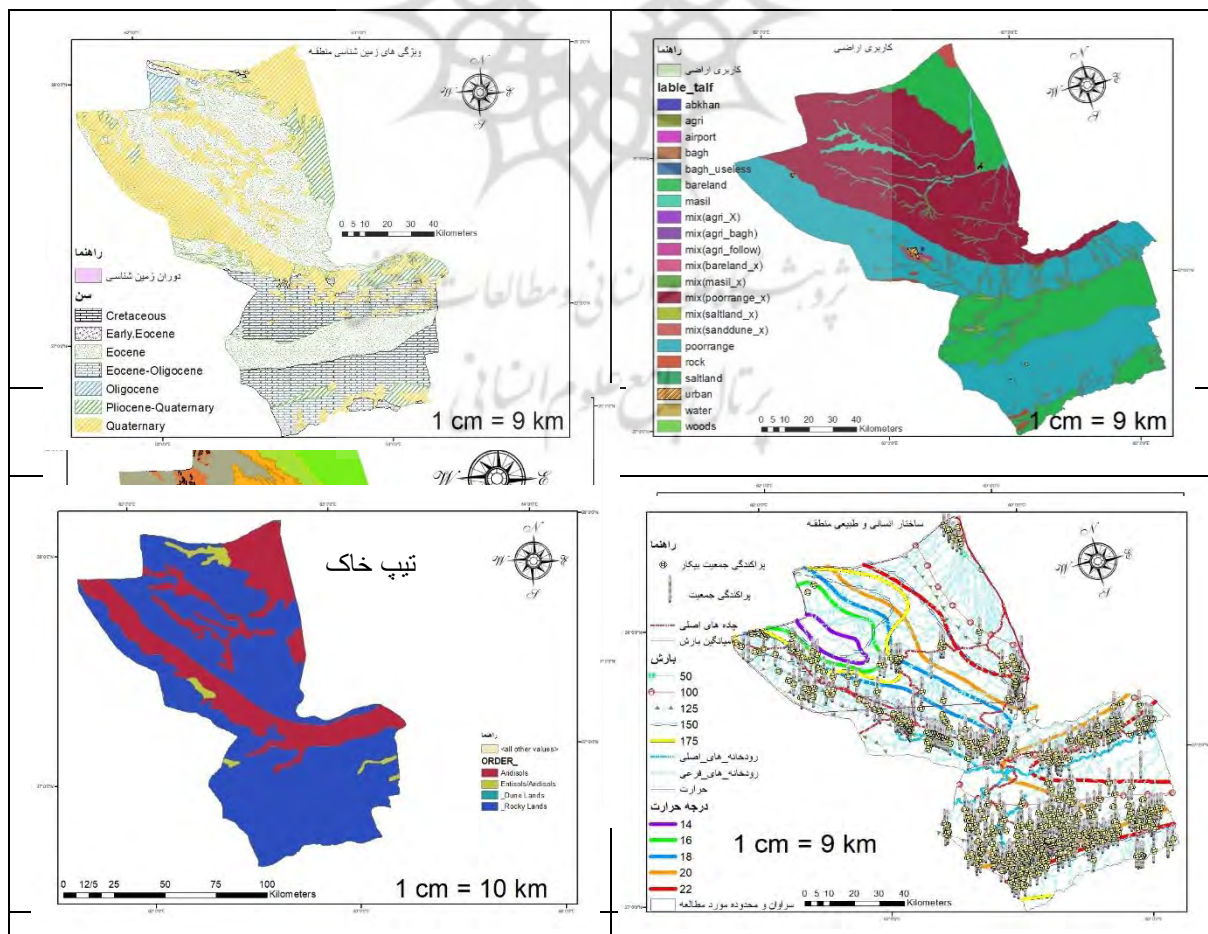
همانطور که از جدول فوق مشاهده می‌شود منطقه مرزی سراوان و گشت بالغ بر ۱۵ هزار خانوار جمعیتی را شامل می‌شود.

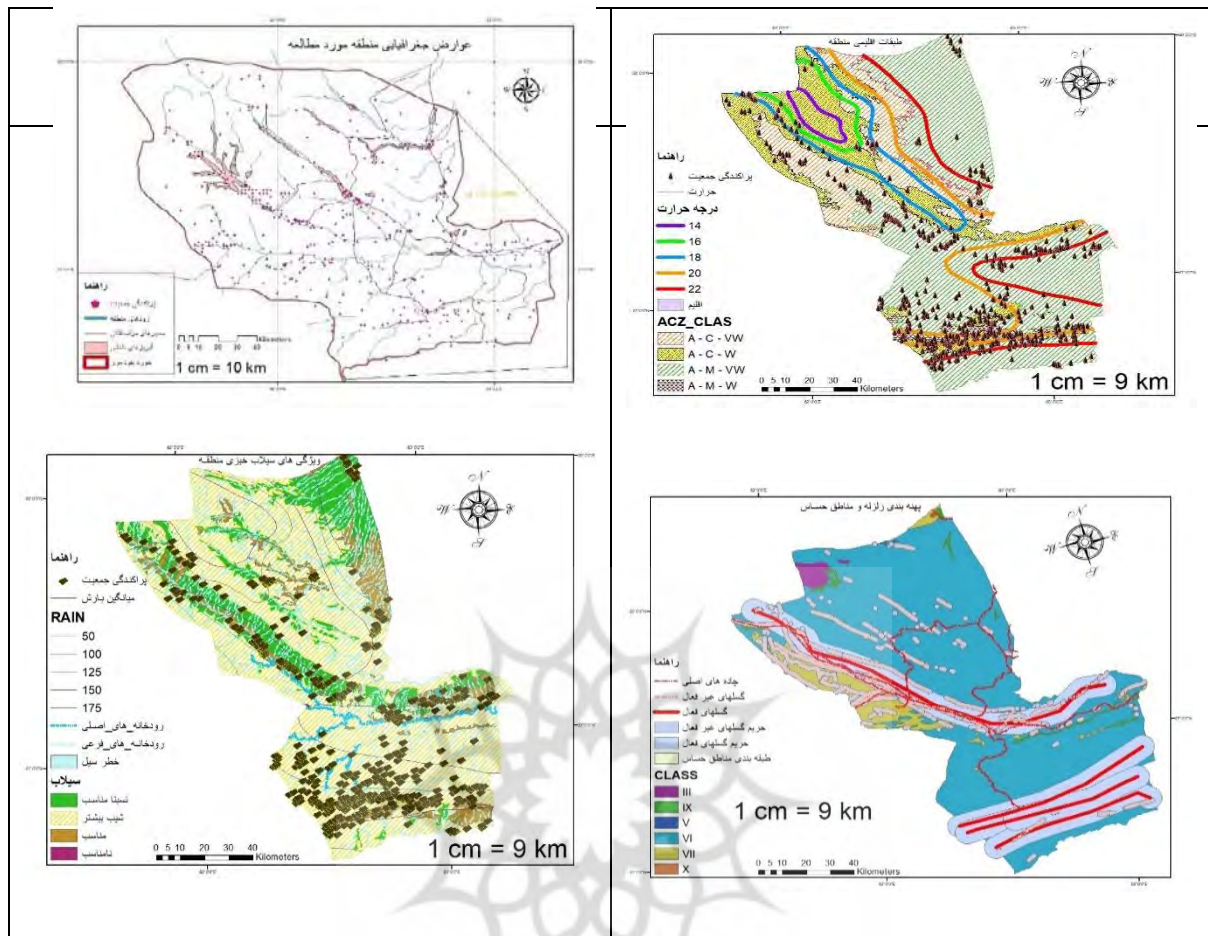

شکل ۱: نقشه موقعیت منطقه مرزی شهر گشت و محیط مورد مطالعه. Source: Composition of Authors

محدوده مورد مطالعه مسیر مواصلاتی مرزی از جالق تا رونک می‌باشد که در این تحقیق منطقه مرزی گشت نامیده می‌شود و تاثیر این منطقه مرزی بر توسعه پایدار شهر گشت مورد بررسی قرار گرفته است. که حدوداً ۲۰۰ کیلومتر از مسیر مرزی از لولکدان تا جالق را در بر می‌گیرد. مساحت محدوده مطالعاتی تقریباً ۱۰۰۰۰ کیلومتر مربع می‌باشد که جمعیتی بالغ بر ۱۵۰۰۰۰ نفر را شامل می‌شود. عکس ماهواره ای واقع در شکل ۱ محدوده پژوهشی طرح را نشان می‌دهد.

نقشه‌های واقع در شکل ۲ نشان می‌دهند: ۱- منطقه مرزی گشت و سراوان نتوانسته است جمعیت زیادی را به خود جذب نماید. ۲- بیشترین جمعیت ساکن در بخش روستایی و عشایری در نقاط با خطرات بالای زلزله خیزی واقع شده‌اند. ۳- بیشترین میزان فرسایش در بخش مرکزی و دهستان گشت و در مسیر دشت گشت-سراوان می‌باشد. ۴- بالاترین ارتفاع و همچنین منطقه کوهستانی در قسمت شمال غربی و دهستان گشت و ناهوک قرار گرفته است. ۵- نقشه زمین شناسی منطقه نشان می‌دهد بیشترین ذخایر معدنی شهرستان سراوان در حومه گشت و ناهوک قرار دارند، مخصوصاً بیشترین ذخایر سنگ گرانیت در همین منطقه واقع شده است که استفاده چندانی از آن در جهت ایجاد اشتغال صورت نگرفته است. ۶- در پهنه بندی سیلاب بخش مرکزی و مهرگان و همچنین جالق بالاترین خطرات سیلاب را دارند.

شکل ۲: ویژگی های جغرافیایی منطقه مورد مطالعه . Source: Research Findings, 2020

منطقه مورد مطالعه بهترین شرایط آب و هوایی را نسبت به سایر مناطق شهرستان دارا می باشد اما در قسمت شمال شرقی آب و هوایی گرم و خشک با کمترین میزان بارش حاکم می باشد. ۸- در بخش کاربری اراضی بهترین خاک کشاورزی و همچنین شرایط کشاورزی متعلق به محدوده مورد مطالعه و در منطقه ماشکید قرار دارد. ۹- فعالیت های کوهزایی منطقه عمدتاً در دوران کواترن و ترشیاری شکل گرفته اند. ۱۰- طول مرزی اثرگذار بر محدوده مورد مطالعه حدوداً ۲۰۰ کیلومتر در بخش شرقی منطقه مورد مطالعه و همجوار با کشور پاکستان می باشد. ۱۱- به غیر از سه رود سی میش، ماشکید و رزک که در بیشتر ایام سال دارای آب می باشند مابقی رودهای منطقه فصلی و بارشی می باشند که در بیشتر ایام سال خشک می باشند. ۱۲- پوشش گیاهی منطقه عموماً مرتع بیابانی، جنب کوهستانی و استپهای انبوه می باشد. منطقه ماشکید (ماشکل) فاقد هرگونه پوشش گیاهی پایدار، ریگستان و شنزار می باشد. ناحیه درگیر آب و هوایی منطقه عبارت است از ناحیه ی بلوچی در گوشه ی جنوب شرقی در بلوچستان گسترش یافته و از اقلیمی تندی برخوردار است. (Masoudian, 2003: 179)

حوزه نفوذ

شهر گشت به وسعت ۱۹۳ هکتار یکی از شهرهای شهرستان سراوان از استان سیستان و بلوچستان است. بر اساس آخرین آمارگیری رسمی در سال ۹۰ این شهر دارای ۵۱۴۵ نفر جمعیت بوده است که در سرشماری ۹۵ به دلیل

سیاست‌های غلط دهیار سازی در روستاهای اطراف مرز و گسیل شناسنامه‌های شهر به دهات اطراف گشت به ۴۹۹۲ نفر کاهش یافته است. این در حالی است که آمار مرکز بهداشت گشت بر خلاف سرشماری سال ۹۵ می‌باشد و جمعیتی بالغ بر ۸۰۰۰ نفر را شامل می‌شود. تراکم نسبی شهر در همین سال ۳۹ نفر در هکتار بوده است. شهر گشت در مسیر جاده خاش - سراوان قرار دارد و از حوزه نفوذ روستاهای پیرامونی برخوردار است. طبق بررسی‌های انجام شده بالغ بر ۴۰ روستا تحت حوزه نفوذ مستقیم این شهر قرار دارد. کل جمعیت حوزه نفوذ شهر در سال ۹۵، تقریباً تا ۱۰۰۰۰ نفر تا مرز ایران و پاکستان برآورد شده که از نرخ رشد ۲,۰۱ نسبت به سال ۹۰ برخوردار می‌باشد. پایه اقتصاد روستاهای حوزه نفوذ، کشاورزی و دامداری است. لازم به یادآوری است که بر اساس طرح جامع ناحیه ای ایران شهر - سراوان، شبکه سکونتگاهی این ناحیه از یک نظام سلسله مراتبی ۶ سطحی تشکیل شده است که به شرح زیر می‌باشد: ۱- مرکز ناحیه ۲- مراکز اصلی ناحیه ۳- مراکز فرعی ناحیه ۴- مراکز منظومه‌های روستایی ۵- مراکز مجموعه‌های روستایی ۶- مراکز حوزه‌های عمران روستایی. جدول ۲ روستاهای خدمات گیر روزانه از شهر گشت را نشان می‌دهد.

جدول ۲: روستاهای خدمات گیر روزانه شهر گشت (نفوذ مستقیم)

ردیف	نام روستا	وضع طبیعی	ردیف	نام روستا	وضع طبیعی	ردیف	نام روستا	وضع طبیعی	ردیف	نام روستا	وضع طبیعی
۱	اله آباد	جلگه ای	۱۱	چاه بهار شاه	جلگه ای	۲۱	چاه الو	جلگه ای	۳۱	تنگ آب کاهوکان	کوهستانی
۲	بزم بلوم	کوهستانی	۱۲	اناران	کوهستانی	۲۲	دشتو	کوهستانی	۳۲	چکول	کوهستانی
۳	تیغی	کوهستانی-ج	۱۳	چاه نخود	جلگه ای	۲۳	کَلگ گیلی	کوهستانی	۳۳	کسوری	کوهستانی
۴	چاه گروک	جلگه ای	۱۴	چادامداری	جلگه ای	۲۴	کوهی سر	کوهستانی	۳۴	زراگی	کوهستانی
۵	خلیل آباد	جلگه ای	۱۵	هوت آباد	جلگه ای	۲۵	پتکوک	کوهستانی	۳۵	گیدبست	کوهستانی-ج
۶	کهن سکن	جلگه ای	۱۶	پردیس آباد	جلگه ای	۲۶	پشتوک	کوهستانی	۳۶	لشکران	کوهستانی
۷	هری چاهی	کوهستانی	۱۷	تنک	جلگه ای	۲۷	کوه سفید	کوهستانی	۳۷	دره وادی	کوهستانی
۸	کمال آباد	جلگه ای	۱۸	گل پیچوک	جلگه ای	۲۸	نوک آباد	کوهستانی	۳۸	چاه خدابخش	دشتی
۹	همپانی	جلگه ای	۱۹	بندران	کوهستانی	۲۹	لاغرکوه	کوهستانی	۳۹	سیکندر	کوهستانی
۱۰	چاه ولی خان	جلگه ای	۲۰	تیغ آب	کوهستانی	۳۰	گزن	کوهستانی	۴۰	شیخ رستم	دشتی
۴۱	دزدآباد	دشتی	۴۲	پسیل	دشتی	۴۳	محمد آباد	دشتی	۴۴	خلیل آباد	دشتی

Source: Research Findings, 2020

یافته‌های پژوهش

در تحقیق حاضر جهت بررسی اینکه هر یک سازه‌های تحقیق تا چه حد با نشانگرهای انتخاب شده جهت سنجش آنها دارای همسویی بوده‌اند از مدل اندازه‌گیری یا همان تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه مورد مطالعه استفاده شده است که نتایج آن در ادامه آمده است. تعداد گویه‌های پرسشنامه ۲۸ سوال می‌باشد که توسط جامعه نمونه مورد سنجش قرار گرفت. گویه‌های پرسشنامه توسط جمعی از اساتید برجسته دانشگاه و مرتبط با موضوع پژوهش مورد بررسی و واکاوی قرار گرفت که پس از ایجاد تغییرات مورد نیاز روایی آن مورد تایید قرار گرفت. (جدول شماره ۳)

جدول ۳: آمار توصیفی گویه‌های پرسشنامه کارشناسان

سوال	پاسخ صحیح	پاسخ نادرست	میانگین	انحراف معیار
به نظر شما حضور افراد بومی منطقه در حراست از مرز تا چه میزان می تواند به امنیت منطقه بیانجامد ؟	5.00	1.00	4.4464	.82945
تا چه اندازه امنیت شهری را بر توسعه فیزیکی شهر موثر می دانید؟	5.00	3.00	4.5455	.66160
تا چه حد واگذاری امنیت مرزی را به افراد بومی در کاهش ناامنی موثر می دانید ؟	5.00	1.00	4.3704	.85332
تا چه قدر امنیت پایدار را در افزایش اشتغال و کسب و کارهای مرزی تاثیر گذار می دانید ؟	5.00	2.00	4.6792	.67293
تا چه میزان احساس امنیت اجتماعی را در توسعه مشاغل مرزی موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.5294	.90228
تا چه اندازه ایجاد گذرگاه مرزی را در کاهش ناامنی های منطقه موثر می دانید؟	5.00	1.00	4.5370	.84033
تا چه سطح نا امنی های موجود را ناشی از نبود اشتغال و درآمد پایدار می دانید ؟	5.00	1.00	4.6038	.76811
به نظر شما ایجاد گذرگاه مرزی تا چه میزان می تواند موجب برگشت مهاجران منطقه از شهرهای دیگر باشد ؟	5.00	2.00	4.3585	.83423
تا چه میزان امنیت شهری و اجتماعی را در جذب جمعیت و سرمایه موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.5185	.72008
تا چه سطح وجود مراکز آموزش عالی و سواد حرفه ای را در افزایش امنیت شهری و مرزی موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.5273	.76629
تا چه میزان افزایش آگاهی های عمومی از مسائل شهری را در افزایش امنیت شهری و توسعه شهری موثر می دانید ؟	5.00	3.00	4.5185	.60628
افزایش درآمد خانواده تا چه میزان بر افزایش درآمد نهادهای خدمات رسان از طریق دریافت عوارض و ... موثر است؟	5.00	1.00	4.3774	.81397
تا چه میزان افزایش نرخ اشتغال را در توسعه فیزیکی شهری موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.3636	.80193
افزایش اشتغال و درآمد تا چه سطح برنظم بخشی به کاربری های شهری و خدمات رسانی بهتر می انجامد ؟	5.00	2.00	4.3704	.75975
تا چه میزان افزایش امنیت در توسعه زیرساخت ها و تسهیلات شهری موثر میباشد ؟	5.00	1.00	4.6415	.76194
تا چه میزان گردشگری شهری بر درآمد زایی شهرداری ها تاثیر گذار است ؟	5.00	3.00	4.4182	.62925
تا چه میزان افزایش درآمد خانواده می تواند به توسعه زیرساخت ها و تسهیلات شهری بینجامد ؟	5.00	1.00	4.3396	.99891
تا چه میزان حضور گردشگران را در احیای صنایع دستی منطقه و افزایش اشتغال موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.7037	.57065
تا چه حد افزایش اشتغال و درآمد پایدار را در تنوع بخشی به فضاهای تفریحی و رفاهی شهری تاثیر گذار است ؟	5.00	3.00	4.5000	.70014
تا چه میزان گردشگری پایدار در ساخت اماکن اقامتی توسط بخش خصوصی یا نهادهای دیگر تاثیر گذار است ؟	5.00	2.00	4.5098	.75822
تا چه حد افزایش اشتغال و درآمد شهری رابر بهبود وضعیت حمل و نقل شهری موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.4717	.72334
تا چه میزان افزایش اشتغال و درآمد را بر میزان ارائه خدمات با کیفیت شهرداری ها تاثیر گذار می دانید؟	5.00	1.00	4.3529	.91266
تا چه میزان امنیت شهری را در ایجاد مشاغل گوناگون و تنوع فعالیت های اقتصادی موثر می دانید ؟	5.00	2.00	4.4340	.74703
تا چه میزان افزایش درآمد و اقتصاد خانواده ناشی از ایجاد گذرگاه مرزی را بر توسعه شهری پایدار موثر می دانید؟	5.00	2.00	4.5741	.74230
نقش شهرداری ها را در کاهش خطرات زیست محیطی تا چه میزان ارزیابی می کنید ؟	5.00	2.00	4.3519	.89353
تا چه حد حضور گردشگران و جذب جمعیت را در به خطر افتادن محیط زیست منطقه موثر می دانید؟	5.00	1.00	4.0556	1.01715
تا چه میزان افزایش امنیت پایدار، اشتغال و درآمد خانواده را به ایجاد شرایط بهداشتی مطلوب شهری موثر می دانید ؟	5.00	1.00	4.5091	.81360
تا چه میزان احیای بافت های فرسوده و معابر غیر استاندارد را در امنیت شهری موثر می دانید ؟	5.00	3.00	4.4815	.72008

Source: Research Findings, 2020

جدول ۳ آمار توصیفی گویه‌های پرسشنامه را نشان می‌دهد. بیشتر از ۹۰ درصد پاسخگویان به سولات پژوهش پاسخ داده‌اند.

ویژگی‌های کلی جامعه نمونه در زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

جدول ۴: توصیف اطلاعات جمعیت شناختی

سن	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
بدون داده	1	1.7	1.7	1.7
20-30	6	10.3	10.3	12.1
30-40	25	43.1	43.1	55.2
40 50	17	29.3	29.3	84.5
۵۰ بالای	9	15.5	15.5	100.0
Total	58	100.0	100.0	

تحصیلات	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
بدون داده	1	1.7	1.7	1.7
دانشجوی دکتری	9	15.5	15.5	17.2
دیپلم	3	5.2	5.2	22.4
کاردانی	4	6.9	6.9	29.3
کارشناسی	18	31.0	31.0	60.3
کارشناسی ارشد	23	39.7	39.7	100.0
Total	58	100.0	100.0	

شغل	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
بدون داده	1	1.7	1.7	1.7
بیکار	6	10.3	10.3	12.1
شغل آزاد	7	12.1	12.1	24.1
کارفرما	3	5.2	5.2	29.3
کارمند دولتی	28	48.3	48.3	77.6
کارمند شرکت‌ها	9	15.5	15.5	93.1
نظامی، انتظامی	4	6.9	6.9	100.0
Total	58	100.0	100.0	

Source: Research Findings, 2020

همانطور که از جدول ۴ مشاهده می‌شود ۴۳ درصد جامعه ما را افراد ۳۰ تا ۴۰ ساله تشکیل می‌دهند، ۲۹ درصد نیز بالای ۴۰ سال و تا ۵۰ ساله می‌باشند، ۱۰ درصد جامعه نمونه را نیز افراد ۲۰ تا ۳۰ ساله تشکیل می‌دهند. بیشتر از ۱۵ درصد نیز بالاتر از ۵۰ سال سن دارند. حدوداً ۲ درصد نیز وضعیت سنی خویش را مشخص ننموده‌اند و تمایلی به اعلام سن و سال خویش نداشته‌اند. همچنین جدول ۴ نشان می‌دهد بیشتر از ۷۰ درصد پاسخ دهندگان از تحصیلات لیسانس و بالاتر برخوردار بوده‌اند. ۱۲ درصد دیپلم و فوق دیپلم و بیشتر از ۱۵ درصد نیز دانشجوی دکتری و یا دارای مدرک دکتری می‌باشند. قابلیت اعتماد پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS21 محاسبه گردید. میزان میانگین آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق به طور کل برابر ۰,۹۴۴، به دست آمد. بنابراین می‌توان اطمینان حاصل کرد که سطح دشواری سؤال‌ها، یکسان بوده و ماهیت متغیر اندازه‌گیری شده نیز به صورتی بوده که استفاده از پرسشنامه را توجیه‌پذیر می‌نماید. (Sarmad et al., 2012) آلفای هر یک از متغیرها به تفکیک در جدول ۵ ارائه گردیده است.

جدول ۵: آلفای کرونباخ پرسشنامه کارشناسان

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	42	72.4
	Excluded	16	27.6
	Total	58	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

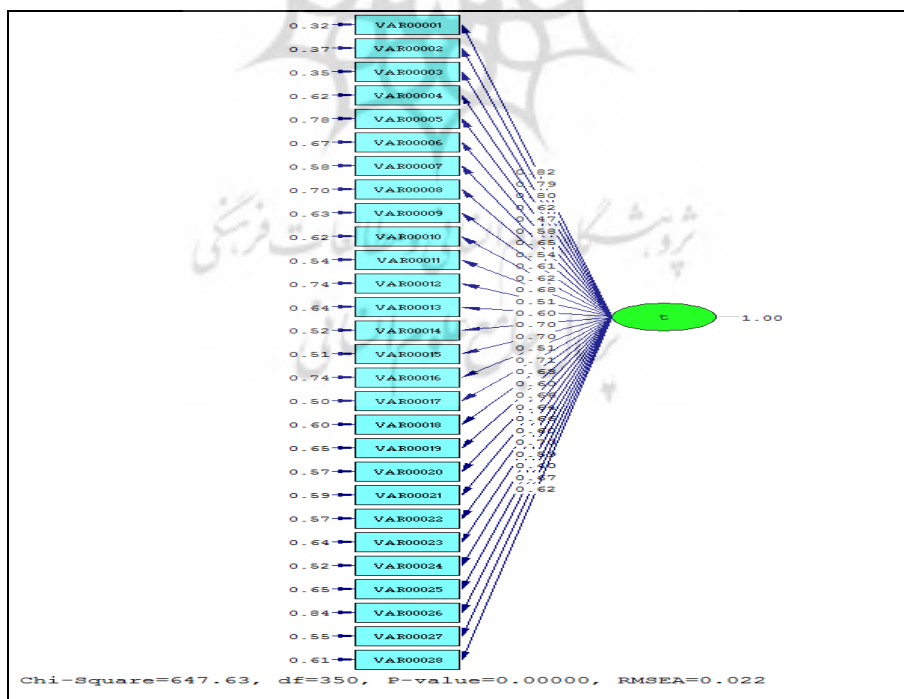
Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.944	28

Source: Research Findings, 2020

با توجه به آن که معمولاً قابلیت اعتماد فراتر از ۰,۷۰ مطلوب است، لذا می‌توان گفت که این آزمون از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار است. (جدول ۵)

مدل اندازه‌گیری یا تحلیل عاملی تأییدی (CFA): در روش‌شناسی مدل معادلات ساختاری، ابتدا لازم است تا روایی سازه^۱ مورد مطالعه قرار گرفته تا مشخص شود نشانگرهای انتخاب شده برای اندازه‌گیری سازه‌های مورد نظر خود از دقت لازم برخوردار هستند. برای این منظور از تحلیل عاملی تأییدی (CFA^۲)، استفاده می‌شود. به این شکل که بار عاملی هر نشانگر با سازه خود دارای مقدار t بالاتر از ۱/۹۶ باشد. در این صورت این نشانگر از دقت لازم برای اندازه‌گیری آن سازه یا صفت مکنون برخوردار است.

اعتبار سنجی مدل تحقیق با مدل معادلات ساختاری: پس از تعیین اعتبار گویه‌های هر شاخص، کلیه شاخص‌ها تحت یک شاخص کلی مورد سنجش قرار خواهند گرفت بنابراین این شاخص از مجموع معرف‌های شاخص‌های جزئی بررسی شده تشکیل شده است مدل اندازه‌گیری هر یک از این شیوه‌ها در شکل ۳ و ۴ آمده است. شکل ۳ مدل اندازه‌گیری با ضرایب استاندارد را نشان می‌دهد.

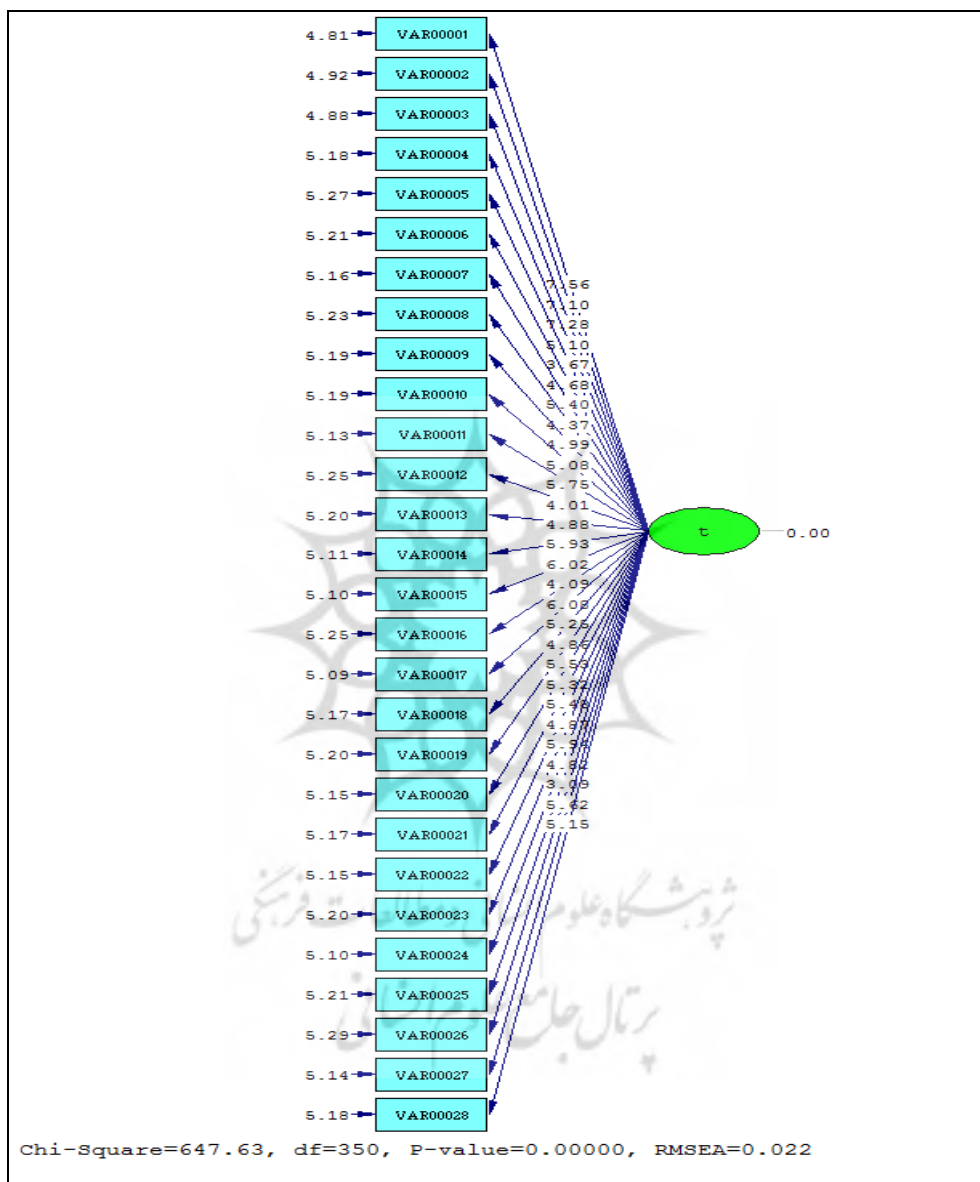

شکل ۳: مرحله اول: مدل اندازه‌گیری با ضرایب استاندارد Source: Research Findings, 2020

¹ Construct Validity

² Confirmatory Factor Analysis

شکل ۴ مدل در حالت معناداری را نشان می‌دهد. همانگونه که در این شکل مشخص است، تمامی ضرایب بدست آمده معنادار شده‌اند. مقادیر آماره T بزرگتر از ۱,۹۶ یا کوچکتر از -۱,۹۶- نشان دهنده معناداری بودن روابط در سطح ۰,۰۵ است: (شکل ۴)

شکل ۴: مرحله دوم؛ مدل اندازه‌گیری برای بررسی معنی‌داری پارامترهای مقدار t
Source: Research Findings, 2020

با توجه به شکل ۴ مشاهده می‌شود که مقادیر معنی‌داری برای تمامی شاخص‌های متغیر بیشتر از ۱,۹۶ می‌باشد و در نتیجه تمامی شاخص‌ها معنادار هستند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که گویه‌های پرسشنامه توانسته‌اند به خوبی میزان ارتباط و اثرگذاری متغیرهای پژوهش بر یکدیگر را مورد سنجش قرار دهند. رابطه بین امنیت پایدار با توسعه پایدار شهری و هم چنین نقش آن بر اشتغال مرزی و توسعه شهری به طور واضح معلوم شده و این ارتباط با معنی‌داری شاخص‌های قابل سنجش در پرسشنامه به اثبات می‌رسد.

بررسی برازش مدل تحقیق

بطور کلی برای ارزیابی مدل تحلیل مسیر چندین مشخصه برازندگی وجود دارد. در این پژوهش برای ارزیابی از شاخص‌های X^2 ، میانگین مجذور پس‌ماندها RMR، شاخص برازندگی GFI، شاخص تعدیل برازندگی AGFI، شاخص نرم‌شده برازندگی (NFI)، شاخص نرم‌نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فراینده (IFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) و شاخص بسیار مهم ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA استفاده شده است.

جدول ۶: شاخص‌های برازندگی مدل ساختاری

شاخص	حد مطلوب	مقدار برآورد شده
میانگین مجذور پس‌ماندها RMR	نزدیک به صفر	۰,۰۲۰
میانگین مجذور پس‌ماندها استاندارد شده SRMR	نزدیک به صفر	۰,۰۴۰
شاخص برازندگی GFI	در حدود ۰/۹	۹۵,۰
شاخص نرم‌شده برازندگی (NFI)	در حدود ۰/۹	۹۶,۰
شاخص نرم‌نشده برازندگی (NNFI)	در حدود ۰/۹	۹۶,۰
شاخص برازندگی فراینده (IFI)	در حدود ۰/۹	۹۶,۰
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	در حدود ۰/۹	۹۶,۰
ریشه دوم برآورد واریانس خطا، RMSEA	کمتر از ۰/۱	۰,۸۳۰

Source: Research Findings, 2020

همانطور که مشخصه‌های برازندگی جدول ۶ نشان می‌دهد داده‌های این پژوهش با ساختار عاملی و زیربنای نظری تحقیق برازش مناسبی دارد و این بیانگر اعتبار سازه است. بنابراین سازه‌های پژوهش به طور حتم از اعتبار بالایی برخوردار بوده و از ضریب اطمینان قابل توجهی برخوردار است. ریشه دوم برآورد واریانس خطا نشان از پایین ترین میزان خطا در داده‌ها و تجزیه و تحلیل مسیر دارد.

بررسی نرمال بودن متغیرها

برای اجرای روش‌های آماری و محاسبه آماره آزمون مناسب و استنتاج منطقی درباره فرضیه‌های پژوهش مهمترین عمل قبل از هر اقدامی، انتخاب روش آماری مناسب برای پژوهش است برای این منظور آگاهی از توزیع داده‌ها از اولویت اساسی برخوردار است. برای همین منظور در این پژوهش از آزمون معتبر کمولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی فرض نرمال بودن داده‌های پژوهش استفاده شده است. آزمون کمولموگروف اسمیرنوف که به افتخار دو آماردان روسی به نام‌های ا. ن. کمولموگروف و ن. و اسمیرنوف به این نام خوانده می‌شود، روش ناپارامتری ساده‌ای برای تعیین همگونی اطلاعاتی تجربی با توزیع‌های آماری منتخب است، بنابراین آزمون کمولموگروف اسمیرنوف روشی برای تشخیص نرمال بودن توزیع فراوانی مشاهدات جمع‌آوری شده است. این آزمون برای گرفتن مجوز لازم جهت استفاده از رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون بر متغیرهای مستقل و وابسته اعمال می‌گردد تا نرمال بودن اطلاعات اثبات گردد در این آزمون با توجه به فرضیات زیر اقدام به بررسی نرمال بودن داده‌ها شده است:

$$H_0: \text{داده‌ها دارای توزیع نرمال هستند.} \quad H_1: \text{داده‌ها دارای توزیع نرمال نیستند.}$$

با توجه به جدول آزمون اسمیرنوف کولموگروف اگر سطح معنی داری برای کلیه متغیرهای مستقل و وابسته بزرگتر از سطح آزمون (۰.۰۵) باشد توزیع داده‌ها نرمال می‌باشد. همچنین می‌توان از قضیه حد مرکزی توزیع نرمال بودن متغیرها را سنجید. در این قضیه هر گاه حجم نمونه بزرگتر از ۳۰ باشد می‌توان توزیع داده‌ها را نرمال در نظر گرفت.

جدول ۷: آزمون کولموگروف اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

اماره آزمون	سطح معنی داری	متغیرها
۰/۱۳۶	۰/۱۰۲	فرضیه اول
۰/۱۶۴	۰/۰۷۸	فرضیه دوم
۰/۱۸۷	۰/۰۷۳	فرضیه سوم

Source: Research Findings, 2020

همانطور که از داده‌های جدول ۵ مشخص است، سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای همه فرضیه‌ها بزرگتر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه این متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر دارای توزیع نرمال می‌باشند و برای اثبات فرضیات تحقیق می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

بررسی صحت فرضیات با استفاده از آزمون تی:

جدول ۸: نتایج آزمون تی با توجه به نظرات کارشناسان

فرضیات	سطح اطمینان ۹۵ درصد		تفاوت میانگین	سطح معناداری	درجه آزادی	t	میانگین
	بالا	پایین					
اول	1.6506	1.2629	1.45679	.000	53	15.073	4.4568
دوم	1.7034	1.4049	1.55417	.000	47	20.947	4.5542
سوم	1.5773	1.2818	1.42955	.000	43	19.511	4.4295

Source: Research Findings, 2020

فرضیه اول: به نظر می‌رسد واگذاری امنیت مرزی به افراد بومی منجر به کاهش نا امنی می‌گردد .

با توجه به جدول بالا (۸) مشخص است که سطح معنی داری برای فرضیه اول از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است. لذا این نتیجه حاصل می‌شود که فرضیه اول تایید می‌شود و می‌توان گفت واگذاری امنیت مرزی به افراد بومی منجر به کاهش نا امنی می‌گردد .

فرضیه دوم: امنیت پایدار مرزی می‌تواند به افزایش اشتغال و درآمد پایدار بینجامد.

با توجه به جدول بالا مشخص است که سطح معنی داری برای فرضیه دوم از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است. لذا این نتیجه حاصل می‌شود که فرضیه دوم تایید می‌شود و می‌توان گفت امنیت پایدار مرزی می‌تواند به افزایش اشتغال و درآمد پایدار بینجامد.

فرضیه سوم: امنیت پایدار مرزی موجبات تحقق توسعه پایدار شهری را فراهم می‌آورد.

با توجه به جدول بالا مشخص است که سطح معنی داری برای فرضیه سوم از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است. لذا این نتیجه حاصل می‌شود که فرضیه سوم تایید می‌شود و می‌توان گفت امنیت پایدار مرزی موجبات تحقق توسعه پایدار شهری را فراهم می‌آورد.

نتیجه‌گیری و دستاورد علمی و پژوهشی

نتایج تحقیق نشان می‌دهد نبود امنیت مرزی محدودیت‌های زیادی را برای مردم در استفاده از قابلیت‌های مرز ایجاد نموده است، نبود یک سیاست قوی و متمرکز در بهره برداری از مرز موجب شده است مهاجرت‌های گسترده‌ای به شهرهای مرزی و جنب مرزی با توجه به بیکاری بالای منطقه ایجاد شود. نبود سیاست‌های آمایشی منطبق بر واقعیات جامعه هدف موجب ایجاد چالش‌ها و مشکلات زیادی در مرزها و شهرهای مرزی و به تبع آن توسعه نامتوازن این مناطق را در پی داشته است. نبود امنیت در دو سوی

مرزها عملاً دسترسی عموم مردم و استفاده از مزیت‌های مرزی را برای آنان غیر ممکن ساخته و صرفاً از چالش‌ها و آسیب‌های مرزی بهره می‌برند و صدمات معیشتی فراوانی را متوجه مردم عادی و فقیر نموده است. نتایج حاصل از آزمون T نشان می‌دهد سطح معنی داری برای فرضیه اول به دست آمده از پرسشنامه کارشناسان از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است بنابراین واگذاری مرز به مردم بومی و استفاده از قابلیت‌های اقوام در حفظ و حراست از مرز و اعتماد به آنان می‌تواند نامنی را کاهش داده و به امنیت پایدار منجر شود. در مصاحبه شفاهی با ساکنین مرز تمام مصاحبه‌شوندگان عنوان نمودند در صورت واگذاری مرز به اقوام ساکن جنب مرزی حاضر به رعایت تمامی قوانین تجارت مرزی و پروتکل‌های امنیتی بین دو کشور می‌باشند و در هیچ صورتی از قوانین موجود تخطی نخواهند نمود. کارشناسان جامعه نمونه نیز بر واگذاری مرز به مردم بومی تاکید داشتند. قوانین سختگیرانه مرزی و عدم تعامل مرزبانان غیر بومی با مرزنشینان، از دلایل اصلی مقاومت‌های مردمی که از مشکلات عدیده معیشتی در تنگنا قرار گرفته‌اند می‌باشد.

با توجه به اطلاعات به دست آمده از آزمون فوق سطح معنی داری برای فرضیه دوم از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است. لذا این نتیجه حاصل می‌شود که امنیت پایدار مرزی می‌تواند به افزایش اشتغال و درآمد پایدار بینجامد. در صورت صدور مجوزهای لازم جهت ایجاد تجارت مرزی سالم برای ساکنین مجاور مرز تا شعاع ۱۰۰ کیلومتری مرز، بیکاری در منطقه به حداقل رسیده و قاچاق اجناس ممنوعه به حداقل رسیده، معیشت مردم به صورت چشمگیری رونق یافته و به تبع آن به دلیل افزایش درآمد ساکنان شهرهای مرزی، این شهرهای نیز از توسعه متوازی نسبت به سایر مناطق برخوردار خواهند شد. آسیب‌های اجتماعی ناشی از فقر و بیکاری نیز در منطقه مورد مطالعه به شدت کاهش خواهد یافت.

نتایج پژوهش نشان داد در صورتی که امنیت مرز به مردم بومی واگذار گردد علاوه بر حفظ و حراست از مرز، تنش‌های مرزی نیز به حداقل رسیده، گروهک‌ها و دشمنان نظام نیز برنامه‌ریزی کمتری در جهت جذب نیروهای بومی نموده و ملاحظات قومی و قبیله‌ای که بین مرزنشینان دو سوی مرز حاکم است شرایط امن‌تری را برای منطقه فراهم خواهد آورد. لازم به ذکر است مردم منطقه نسبت به استفاده از نیروهای غیر بومی که هیچ‌گونه شناختی از شرایط اجتماعی منطقه ندارند حساسیت فراوانی دارند اما چنانچه بتوانیم نگاه امنیتی به مرز را تغییر دهیم و ضمن واگذاری مرز به مرزنشینان، ضمانت‌های لازم را از آنان در خصوص تامین امنیت مرزی اخذ نماییم شرایط حاد مرزی به سمت امنیت پایدار حرکت خواهد کرد.

با توجه به نتایج به دست آمده مشخص شد سطح معنی داری برای فرضیه سوم از ۰,۰۵ کوچکتر و میانگین هم از ۳ بزرگتر است. لذا این نتیجه حاصل می‌شود که امنیت پایدار مرزی می‌تواند موجبات تحقق توسعه پایدار شهری را فراهم می‌آورد. نتایج نشان داد در صورت تامین امنیت اجتماعی و شهری، با افزایش حضور گردشگران و سرمایه‌گذاری در منطقه نه تنها محیط زیست شهری و منطقه‌ای به خطر نمی‌افتد بلکه با تاثیر مثبت بر مردم منطقه به افزایش رعایت مسائل زیست محیطی و بالا رفتن سطح فرهنگی مردم منطقه منجر خواهد شد. شهرهای مرزی مورد اشاره از تبعات قاچاق و جو امنیتی موجود، دچار چهره ناهمگونی گشته، توسعه حداقلی را کسب نکرده‌اند و به دلیل نگاه درآمد سازی دولت و کاهش کمک‌های مالی لازم به شهرها، سرمایه و اعتبارات لازم در جهت زیبا سازی و فرسوده زدایی را در اختیار ندارند. فقر گسترده و بیکاری فزاینده شهروندان، درآمد شهرها را از محل عوارض ساخت و ساز و یا استحکام بنا به شدت متاثر ساخته، حاشیه‌های فقیر نشین و آلونک سازی چشم انداز نامناسبی را

نصيب این شهرها نموده است. ایجاد محلات ذخیره و فروش مواد سوختی در شهرهای مرزی و به صورت نیمه پنهان محیط زیست شهری را نیز به شدت آلوده نموده است. جاده‌های مواصلاتی به دلیل تعقیب و گریزهای نیروهای نظامی و وسایط نقلیه حامل سوخت و یا قاچاق انسان و ... با خطرات متعددی مواجه شده، تلفات انسانی بی شماری را رقم زده است که در صورت تامین امنیت پایدار و رونق تجارت مرزی سالم، بسیاری از آسیب‌ها و چالش‌های فوق‌الذکر به حداقل خواهد رسید. چهره ناهمگون شهرهای مرزی نیز به سمت و سوی رونق و توسعه استاندارد و مناسب مبدل خواهد شد.

تحقیقات نشان داد در صورت تامین امنیت پایدار مرزی، اشتغال مرزی به شدت رشد خواهد کرد و مقدمات پایدار درآمد، ناشی از تجارت مرزی و رونق گردشگری با توجه به بافت تاریخی و باستانی منطقه را فراهم می‌آورد. علاقه مرزنشینان و ساکنان شهرها و روستاهای مرزی و همچنین عشایر منطقه به رعایت تمامی قوانین و مقررات و محدودیت‌های صادراتی و وارداتی نشان از یک چشم انداز روشن و درآمدزا برای منطقه می‌باشد که می‌تواند مرز را به فرصتی برای نظام اسلامی ایران در جهت رفع محرومیت‌ها درآورد.

بر اساس نتایج حاصله مشخص گردید امنیت پایدار مرزی و به تبع آن افزایش سطح اشتغال و درآمد پایدار می‌تواند نقش مهمی در تحقق توسعه پایدار شهرهای مرزی همانند شهر گشت داشته باشد. مهمترین معضلی که شهرهای مرزی را دچار عدم توازن و درهم ریختگی نموده است نبود درآمدهای پایدار می‌باشد. عدم تحقق بودجه‌های سالیانه شهرهای مرزی بیشتر طرح‌های عمرانی را تحت الشعاع قرار داده است. ناامنی‌ها و بیکاران شهری نه تنها برای اجتماع بلکه چشم اندازهای شهری را زشت منظر می‌نمایند. افزایش درآمدهای مردمی میزان ساخت و سازهای استاندارد را نیز افزایش داده به استحکام و استقامت شهری منجر خواهد شد. بنابر این توسعه پایدار شهرهای مرزی به شدت متأثر از امنیت پایدار مرزها و اشتغال مرزی می‌باشد.

نتایج نشان از هجوم مردم غیر بومی از سایر شهرستان‌ها به مناطق مرزی دارد مهاجرتی که با توجه به پایین بودن سطح خدمات عمومی در شهرهای مرزی، به دلیل رشد یکباره جمعیت، دریافت خدمات عمومی همانند آموزش بهداشت، آب شرب، حمل و نقل و ... را برای بومیان منطقه سخت نموده و در ثانی نهادهای خدمات رسان نیز توان تامین یکباره نیازهای جمعیت مهاجر را ندارند. لازم است در خصوص استفاده از قایمیت‌های مرزی برای غیر بومیان نیز چاره‌اندیشی شده، قوانین متناسب با استفاده و در اولویت قرار گرفتن بومیان منطقه تغییر یابد.

این پژوهش نشان داد تمامی سیاست‌های مرتبط با مسدود سازی مرز و واگذاری امنیت مرزی به افرادی که هیچ وابستگی و تعلقی نسبت به مردم منطقه ندارند، دستاوردی جز اثربخشی متضاد و بروز تنش‌های مرزی و نارضایتی مرزنشینان نداشته و ندارد. این پژوهش نشان می‌دهد نگاه امنیتی به مرز، توسعه پایدار شهرهای مرزی را به سوی ناپایداری سوق می‌دهد. تعیین سرطایفه و ... و واگذاری مجوزهای صادراتی و وارداتی صرفاً از طریق یک نفر و با نظارت یک نهاد خاص هیچ اثربخشی در حل مشکلات معیشتی مردم نداشته است. فروش اقلام نفتی از طریق شرکت‌های مشخص تعاونی مرزنشینان که شدیداً وابستگی حزبی خاصی با نهادهای امنیتی و نظامی دارند و در راستای منافع افراد خاص و نهادهای مشخصی فعالیت می‌کنند فقط توانسته است شیره جان مردم مرزی را مکیده و اندک درآمدهای مرزی را عاید خودشان نماید. این روش بازخوردهایی نظیر افزایش بیکاری، فقر گسترده تر، شغل کاذب، ترک تحصیل دانش آموزان و هجوم مهاجرین با قومیت‌های مشخص را به منطقه در پی داشته است.

و در پایان نتیجه گرفته می‌شود در صورت: ۱- تامین امنیت مرزی از طریق واگذاری امنیت به مردم بومی و اعتماد به آنان. و ۲- آزاد سازی صادرات و واردات مرزی تا شعاع ۱۰۰ کیلومتری در قالب مجوزهای لازم و ایجاد گذرگاههای جدید مرزی. می‌توان به توسعه شهری پایدار دست یافت. چشم انداز شهرهای مرزی شدیداً تحت تاثیر قوانین مرزی تغییر خواهد کرد و در صورت استفاده اصولی از قابلیت‌های مرزی و در نتیجه افزایش اشتغال و درآمد پایدار، شهرهای مرزی همانند شهر گشت نیز به توسعه پایدار و متوازن خواهند رسید و از پیامدهای منفی مرز مصون خواهند ماند.

در راستای نتایج حاصل شده در تحقیق، پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

- واگذاری امنیت مرزهای منطقه به مردم بومی و استفاده کامل از ظرفیت‌های اقوام مشترک ساکن در دو طرف مرز
- ایجاد راه استاندارد در دسترسی به نقاط مرزی و ایجاد گذرگاه‌های متعدد جهت بهره‌گیری از قابلیت‌های مرزی
- افزایش نظارت‌های الکترونیکی مرز به جای انسداد فیزیکی و محروم ساختن اکثریت جامعه از فواید اقتصادی مرز
- تغییر نگاه امنیتی به مرز به نگاه فرصت نگاری مرزی
- کوتاه نمودن دست دلالان مرزی و توزیع متوازن فرصت‌های اقتصادی مرز بین تمامی مردم منطقه
- عقب نشینی تمامی نیروهای نظامی و انتظامی به شعاع ۱۰۰ کیلومتری مرز و مسئول و درگیر نمودن مردم منطقه با چالش‌های مرزی و حل مسالمت آمیز مناقشات مرزی
- در نظر گرفتن سهمیه واردات و صادرات به صورت جزئی به تمامی مردم منطقه بر حسب جمعیت خانوار و پرهیز از ارائه فرصت‌های مرزی صرفاً به مردم ساکن در خط مماس مرزی، این موضوع بستر بیشتر مهاجرت‌ها و تقابل‌های قومی و قبیله‌ای را در منطقه در پی داشته است.
- پرداخت بخشی از درآمدهای مرزی به نهادهای خدمات رسان شهرهای مرزی و جنب مرزی متاثر از مرز
- استفاده از نخبگان منطقه در ارائه الگوی مناسب آمایشی در مرزها و استفاده از سایر قابلیت‌های مرزی در توسعه طرح‌های جامع و تفصیلی شهرهای مرزی
- تمام اعتبارات انسداد مرزها و درآمدهای کشف کالای قاچاق صرفاً در جهت ایجاد اشتغال در منطقه و همگرایی ملی هزینه گردد.
- توسعه زیرساخت‌های توسعه‌ای اعم از حمل و نقل، گاز رسانی، بهداشت و درمان، آموزش عمومی و عالی و ...
- نظارت قوی تر بر قاچاق انسان و مافیای مواد مخدر و استفاده از مردم محلی در برخورد با جرایم شهری و اجتماعی و وندالیسم شهری
- صدور مجوز دریافت عوارض عبور از وسائل نقلیه سنگین و سبک که برای تجارت و داد و ستد وارد شهرهای جنب مرزی می‌شوند.
- ممنوعیت ورود خودروهای حامل سوخت قاچاق و ... به شهرها و عدم تعقیب و گریز در شهرها با توجه به ایجاد مشکلات متعدد زیست محیطی برای شهرها در صورت پخش مواد نفتی بر بستر آسفالت و آلودگی خاک

- تغییر شعاع مرزی از ۳۰ کیلومتر به ۱۰۰ کیلومتر با توجه به اثرگذاری منفی کنش‌های مرزی بر تمام سطح استان و به خصوص شهرهای واقع در شهرستانهای مرزی
- ایجاد چند گذرگاه جدید با نظارت قوی و امکان تجارت مرزی شبانه روزی منطبق بر سیاست‌های ملی
- تفویض اختیار به فرمانداران شهرهای مرزی در تعیین مالیات بر درآمدهای ناشی از تجارت‌های مرزی و همچنین تعیین اجناس مجاز جهت صادرات و واردات محدود
- واگذاری مسئولیت دریافت عوارض و صدور روادید گذر مرزی (به صورت ۶ ماهه و همچنین تمدید الکترونیکی کارت‌های هوشمند فعال مرزی) به شهرداری‌های جنب مرزی جهت افزایش درآمدهای پایدار مدیریت شهری

References

- Ali Mohammadi, F Z., Mohammadi, H., Ezzati, E. 2018. The roots of the expansion and maturation of extremist fundamentalism in Pakistan in order to create national and regional security with an emphasis on Iran's common borders. *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 10 (3), 1-18.
- Andalib, A., 2001. *Basic Theory and Principles of Planning Border Areas of the Islamic Republic of Iran*.
- Arnold, S. H. 1993. "Sustainable Development: A Solution to the Development?" *Development (Journal of SID)* Vol. 2, No. 3
- Azar, A. 2014. *Application of Multivariate Statistics Analysis in Management*, Negah Danesh, Tehran.
- Azar, A., Momeni, M. 2016. *Statistics and its application in management*, Samat Publications, Tehran
- Bahraini, S. H. 1997. *Urban Planning and Sustainable Development*, Approach Magazine, No. 17.
- Bemanian, M. R., Mahmoudinejad, H. 2009. *Security and Urban Design*, Heleh Publications, Tehran
- Ebrahimzadeh, I. 2013. *Land Management and Its Role in Explaining the Advanced Iranian Islamic Model*, Series of Iranian Islamic Models of Progress, May 2013
- Eshkevari, S. H. 1999. *Active city and sustainable urban development management*, »Proceedings of the Conference on Sustainable Development Management in Urban Areas.
- Ghorbani, Z., Modiri, M., Zarghani, S. H. 2016. "Land use planning with a defensive approach on the southern shores of the Caspian Sea: Mazandaran province. " In *Conference on Land Construction, Caspian Position and Gilan Development Perspective*, Iranian Geopolitical Association. https://www.civilica.com/Paper-LPCCDPG01-LPCCDPG01_067.html.
- Heshmati Jadid, M., Besharti, M. R., Zarei, G. 2014. *Defense-Security Considerations of Land Management in the Country (Case Study of the Southeast)*, Quarterly Journal of Defense Management and Research, Defense College and Research Institute (Davos) Year 13, Issue 75, Spring-Summer 2014, pp. 129-109
- Hooman, H. A. 2005. *Structural Equation Modeling Using LISREL Software (with corrections)*, Organization for the Study and Compilation of University Humanities Books (Samat), Tehran
- Hossein Bor, Kh, Hafez Razazadeh M, Miri GH, 2013. *Evaluation of land management approach using GIS and SWOT analytical model. Example: (Saravan city)*. Master Thesis in Geography and Urban Planning, Zahedan Azad University, Zahedan
- Hosseinzadeh Dalir, Karima, 2001. *Regional Planning*, Organization for the Study and Compilation of University Humanities Books (Samat), Tehran,
- Karami, P. 2015. *Land Management for Sustainable Development*, the First Annual International Conference on Civil Engineering, Architecture and Urban Planning, Shiraz, Kharazmi Higher Institute of Science and Technology, https://www.civilica.com/Paper-ICAUC01-ICAUC01_075.html
- Khanpour, L., Rahimi, M. M., Peyvandi, R. 2019. *Analysis of the role of Iranian criminal law in environmental protection and sustainable development of tourism destinations*. *Journal of New Attitudes in Human Geography*, 11 (4), 86-59.

- Kokbi, A., Pourjafar, M. R., Taqvae, A. A., 2005. Urban Quality of Life Planning in Urban Centers, Definitions and Indicators, Urban Research Quotes, No. 12, Tehran,
- Masoudian, A. 2003. Climatic Zones of Iran, Journal of Geography and Development, Spring and Summer 2003, Pages 171-184
- Mehra, N. 2000. Situational prevention of drug trafficking in the human geographical area. Journal of New Attitudes in Human Geography, 12 (2), 321-342.
- Modiri, M., Karami M., Ansarizadeh S., Heydari Mousloo, T. 2013. Security Indicators of Passive Defense in Landscaping, Defense Strategy: Spring 2013, Volume 11, Issue 41; From page 33 to page 58
- Papoli Yazdi. M. H. 1989. A Discourse on the New Definition, Concept and Views of Geography, Journal of Geographical Research, No. 16.
- Paul, R. (2015). *The Political Economy of Border Drawing: Arranging Legality in European Labor Migration Policies*. NEW YORK; OKFORD: Berghahn Books. Retrieved August 29, 2020, from <http://www.jstor.org/stable/j.ctt9qctng> *Internet resources*
- Pittroff, Wolfgang. 2011. "Rangeland Management and Conservation in Afghanistan. " International Journal of Environmental Studies 0(0): 1–16. <https://doi.org/10.1080/00207233.2011.584474>.
- Rahmani Fazli, A. R., Saeedi, A. 2015. Continuity of Development and Security of Border Areas Research in Conceptualism, Geography (Scientific-Research Quarterly and International Journal of the Iranian Geographical Association)
- Rastegarpanah, H., Fars, A. 2015. "Study of the role of Iranian ethnic groups in border security. " The 8th Congress of the Iranian Geopolitical Association. The Empathy of the Iranian Ethnic Cohesion and National Authority, The Iranian Geopolitical Association. https://www.civilica.com/Paper-GEOPOLITICS08-GEOPOLITICS08_070.html.
- Rigi, E., Anvari, M R., Hafez Rezazadeh. 2000. Calibration of the economic role of border (land) corridors on sustainable urban development (Case study: Mirjaveh city). Journal of New Attitudes in Human Geography, 12 (2), 343-359.
- Sahebdel, A., Jahani, M. 2009. The role of land management in the security and sustainable development of the country's borders. Hormozgan Law Enforcement Science Quarterly, 1 (1), 16-27.
- Sarmad ،Z., Bazargan, A., Hejazi, G. 2012. Research Methods in Behavioral Sciences, Agah Publications, Tehran.
- Sarvar, R. 2016. Applied Geography and Land Management, Samat, Tehran.
- Scout. A. J. 2005. City, Rivers of the world, Translation, pantea Lotfe Kazemy, thran publication processing and urban planning, P24-28
- Sen, A., Harini, N. 2020. "The Differentiated Impacts of Urbanisation on Lake Communities in Bengaluru, India. " *International Journal of Urban Sustainable Development* 0(0): 1–15. <https://doi.org/10.1080/19463138.2020.1770260>.
- Smith, D. 2020. "Towards Marketplace Resilience: Learning from Trader, Customer and Household Studies in African, Asian and Latin American Cities. " *International Journal of Urban Sustainable Development* 12(1): 14–33. <https://doi.org/10.1080/19463138.2019.1666851>.
- Tabatabai, S. M., Ismail Pourrooshan, A. A., Danieli, T., Lotfi, H. 2020. Assessing the economic convergences between the Islamic Republic of Iran and the member states of the Shanghai Organization. Journal of New Attitudes in Human Geography, 12 (2), 17-34.
- Taghizadeh, F. 2008. Land Management, an article from the Encyclopedia of Urban and Rural Management, Cultural Institute, Information and Press, Organization of Municipalities and Villages, Tehran.
- Vojteková, J., and Vojtek, M. 2019. "GIS-Based Landscape Stability Analysis: A Comparison of Overlay Method and Fuzzy Model for the Case Study in Slovakia. " *The Professional Geographer* 71(4): 631–44. <https://doi.org/10.1080/00330124.2019.1611454>.
- Yazdan panah, K., Almasi, B., Mohammadi Kazemabadi, L. 2017. Presenting the land use model of the coastal areas of the Makran Sea with a sustainable regional development and security approach

(Case study: Chabahar and Iranshahr counties), Geographical Research of Urban Planning: Winter 2017, Volume 5, Number 4, pp. 539-564

Ziari, K. 1999. "Planning New Cities", Samat Publications, First Edition, Tehran

Ziari, K. 2009. "Principles and methods of regional planning. ": Tehran University Press,.

Ziari, K. 2009. "Schools, Theories and Models of Regional Planning and Planning. ":University of Tehran Press.

Ziari, K., Muslim, Z., Khademi, A. H. 2015. "Urban planning with biophilic approach (nature-oriented city" Arad Ketab, Tehran.

<https://www.lisrel.ir/>

<https://analysisacademy.com/>

<https://blog.faradars.org/kolmogrov-smirnov-test/>

<https://shomarstat.ir/t-test-in-spss/>

<https://amar.org/Statistical Center of Iran>

**Arranging border areas with emphasis on sustainable security in order to achieve sustainable urban development from the perspective of experts
(Case study: GOSHT)**

Khodabakhsh Hosseinpour

Ph.D. student in Geography & Urban Planning, Zahedan Branch,
Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Mahmood Reza Anvari*

Department of Geography & Urban Planning, Faculty of Humanities, Zahedan Branch,
Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Abstract

Proper and prudent use of regional resources and capabilities to meet the challenges and constraints is the most important principle of land management. It is necessary to identify the components affecting the sustainable development of border cities and emphasize them in urban and regional planning. In this regard, in the present study, the impact of sustainable security and related border factors on sustainable urban development from the perspective of experts in the border patrol area has been investigated. Data collection was done through library and field studies and to analyze descriptive and inferential information from GIS, SPSS, EXCEL, GOOGLE EARTH, EXPERT CHOICE software, Cronbach's alpha techniques and models, Structural equations or Lisrel, and to evaluate the normality of the data, the valid Komolmogorov-Smirnov test was used and to check the significance level of the hypotheses, t-test was used. The significant level for the hypotheses in the questionnaire is less than 0.05 and the average is greater than 3, so the sustainable security of border areas can lead to the sustainable development of border cities (Gosht).

Keywords: Land use planning, sustainable security, sustainable urban development, Gosht border area

---

---

* (Corresponding author) Rezaanvari2000@Yahoo.com